

ข่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองเกษตรสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทร. 0 2281 0859 โทรสาร 0 2281 0859 E-mail: moacnews@gmail.com

ครั้งที่ 531/2553

29 กันยายน 2553

กรม.เห็นชอบโครงการจัดระบบปลูกข้าวปี 2554-2556 ที่จะส่งผลดีต่อเกษตรกรและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างเป็นระบบ

คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบในหลักการโครงการจัดระบบการปลูกข้าว ระยะเวลาโครงการปี 2554-2556 รวม 3 ปี โดยแนวทางของการจัดระบบการปลูกข้าว จะกำหนดให้มีการปลูกข้าวปีละไม่เกิน 2 ครั้ง โดยงดเว้นการปลูกข้าวแบบต่อเนื่องทั้งปี และให้มีการใช้น้ำไม่เกินปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ โดยพื้นที่งดเว้นปลูกข้าวนาปรังจะมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ปลูกพืชหลังนาหรือพืชปุ๋ยสดทดแทน ทั้งนี้ ในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเดียวกัน จะมีการประชุมหารือเพื่อกำหนดให้มีการปลูกข้าวพร้อมกัน โดยคณะกรรมการระดับพื้นที่ที่มีเกษตรกรเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย เพื่อความสะดวกและความมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการน้ำ

สำหรับเป้าหมายดำเนินการในระยะแรก จะเริ่มใน 22 จังหวัด รวมพื้นที่ จำนวน 9,000,000 ไร่ ในเขตชลประทาน ได้แก่ กำแพงเพชร เชียงราย นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุทัยธานี ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง นครนายก ฉะเชิงเทรา ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และจังหวัดอื่น ๆ ที่มีปัญหา หรือมีพื้นที่ต่อเนื่องกับโครงการ ส่งน้ำและบำรุงรักษาทั้ง 22 จังหวัดด้วย โดยมีเกณฑ์ที่ใช้เป็นกรอบในการคัดเลือก คือ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังตั้งแต่ 100,000 ไร่ขึ้นไป หรือเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หรือเป็นพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หรือมีพื้นที่ในเขตชลประทาน ตั้งแต่ 150,000 ไร่ขึ้นไป และสามารถปลูกข้าวได้ตลอดทั้งปี โดยวางแผนจัดการจัดระบบการปลูกข้าวใหม่เป็น 4 ระบบ คือ

ระบบการปลูกข้าวแบบที่ 1 คือ ข้าวนาปี-ข้าวนาปรัง-พืชหลังนา

ระบบการปลูกข้าวแบบที่ 2 คือ ข้าวนาปี-ข้าวนาปรัง-เว้นปลูก

ระบบการปลูกข้าวแบบที่ 3 คือ ข้าวนาปี-พืชหลังนา-ข้าวนาปรัง

ระบบการปลูกข้าวแบบที่ 4 คือ ข้าวนาปี-เว้นปลูก-ข้าวนาปรัง

ส่วนมาตรการดำเนินงานประกอบด้วย

- 1) การบริหารจัดการน้ำซึ่งเป็นไปตามมติคณะกรรมการในระดับพื้นที่
- 2) การใช้สิทธิประกันรายได้ของเกษตรกรไม่เกินปีละ 2 ครั้ง
- 3) การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชหลังนา/พืช ปุ๋ยสด/พืชอื่นๆ/ปัจจัยการผลิต
- 4) การจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตพืชหลังนา/พืชปุ๋ยสด
- 5) การผ่อนปรนดอกเบี้ยให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกับ ธ.ก.ส.
- 6) ขอเลื่อนกำหนดการชำระหนี้ของเกษตรกรที่ร่วมโครงการกับ ธ.ก.ส.

โดยประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ

1. จากโครงการจัดระบบการปลูกข้าว จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตข้าวลดลงจากการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น

2. ระบบการปลูกข้าวใหม่นี้ เกษตรกรจะไม่ทำการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำ

3. ลดปัญหาการปะปนของข้าววัชพืช หรือข้าวดีด ข้าวแดงที่สะสมจากการทำนาแบบต่อเนื่อง เป็นผลให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 20

ส่วนประโยชน์ในภาพรวมของประเทศ

1. จะไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตโดยรวม แม้จะลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ครั้งที่ 2 ไปบางส่วน เนื่องจากการปลูกข้าว 2 รอบต่อปีทำให้มีการจัดการการผลิติดังมีประสิทธิภาพ มีการปลูกข้าวพันธุ์ดี และ ลดการปลูกข้าวคุณภาพต่ำที่มีอายุสั้น ส่งผลให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น

2. ระบบนิเวศในพื้นที่นาเขตชลประทานจะดีขึ้น จากการพักดินหรือการปลูกพืชอื่นหมุนเวียน ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นในวงกว้างทั้งในพื้นที่นา แหล่งน้ำ และภูมิอากาศ ตลอดจนลดก๊าซมีเทนซึ่งมีผลต่อภาวะโลกร้อน พื้นฟูแมลงศัตรูธรรมชาติ ซึ่งช่วยควบคุมและลดการระบาดของโรคแมลงศัตรูข้าวได้

3. ภาครัฐเองจะมีการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดช่วงเวลาปล่อยน้ำได้ ส่งผลให้สามารถประหยัดน้ำชลประทานได้ประมาณ 1,200-2,000 ล้านลูกบาศก์เมตร

4. การปลูกพืชหลังนา ยังจะช่วย เพิ่มปริมาณผลผลิตพืชไร่บางชนิดและทดแทนการนำเข้า ทำให้ไม่สูญเสียเงินตราต่างประเทศ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นมูลค่ารวมปีละกว่า 10,000 ล้านบาท ทั้งนี้การปลูกข้าวทั้ง 2 รอบ จะไม่กระทบต่อผลผลิตโดยรวมของประเทศ

สำหรับงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายฯ ที่ได้รับเพื่อไปดำเนินการในช่วงแรกก่อน ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2556 ให้เสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญของโครงการตามขั้นตอนปกติ สำหรับในส่วนของงบประมาณทั้งหมดจะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หารือร่วมกับสำนักงานงบประมาณอีกครั้งต่อไป

ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการเพาะปลูกข้าวอย่างเป็นระบบ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบัน เกษตรกรในพื้นที่ชลประทาน มีการเพาะปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องทันทีหลังจากเก็บเกี่ยวข้าว ทำให้มีการทำนาปีละ 2-3 ครั้ง หรือ 4 ครั้ง ใน 2 ปี ประกอบกับเกษตรกรปลูกข้าวไม่พร้อมกันในพื้นที่เดียวกัน ทำให้ข้าวมีระยะการเจริญเติบโตที่แตกต่างกันส่งผลให้มีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการน้ำ การระบาดของโรคและแมลง ดินเสื่อมโทรม เป็นเหตุให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำและมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น ในด้านทรัพยากรน้ำ พบว่า มีการใช้น้ำเกินแผนการระบายน้ำที่กำหนดไว้ ปีละประมาณ 1,000 – 2,500 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนด้านระบบนิเวศ การปลูกข้าวโดยไม่พักดิน และการใช้สารเคมีจำนวนมาก ถือเป็นการทำลายศัตรูธรรมชาติ มีสารเคมีตกค้างในดิน น้ำ และมีผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรโดยตรง ส่วนด้านเศรษฐกิจ การปลูกข้าวที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีการใช้เทคโนโลยีและปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง เป็นผลทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวนาปรังสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม กระทรวงเกษตรฯ จะเร่งทำความเข้าใจในระบบการปลูกข้าวแบบใหม่นี้ต่อเกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องต่อไป

.....